

NORGES HØYESTERETT

Den 15. januar 2014 avsa Høyesterett dom i

HR-2014-00080-A, (sak nr. 2013/1924), straffesak, anke over dom,

Den offentlige påtalemyndighet

(førstestatsadvokat Katharina Rise)

mot

A

(advokat Trygve Staff)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Normann**: Saken gjelder straffutmåling for blant annet overtredelse av straffeloven § 229 tredje straffalternativ, jf. § 232.
- (2) Oslo tingrett avsa 17. oktober 2012 dom som for straffekravets del hadde slik domsslutning:
  - "1. A, født 00.00.1986, dømmes for overtredelse av straffeloven § 233 første ledd, straffeloven § 162 første og annet jf. femte ledd, straffeloven § 257 jf. § 258 og våpenloven § 33 første ledd første punktum, jf. forskrift av 25.06.2009 om skytevåpen m.v. § 9 første ledd, jf. straffeloven §§ 62 første ledd og 63 annet ledd til en straff av fengsel i 13 – tretten – år. Ved soningen skal fragå 374 – trehundreogsyttifire – dager for utholdt varetekt. ..."
- (3) A anket dommen til Borgarting lagmannsrett. Anken gjaldt bevisvurderingen under skyldspørsmålet for tiltalebeslutningen post I – domfellelse for overtredelse av straffeloven § 233.
- (4) Ankeforhandling med lagrette ble holdt i Borgarting lagmannsrett i perioden 26. februar 2013 til 13. mars 2013. Lagretten svarte ja på det spørsmålet som ble stilt. Fagdommerne fant enstemmig at det ikke var ført tilstrekkelig bevis for tiltaltes skyld og besluttet at saken skulle behandles på ny for andre dommere, jf. straffeprosessloven § 376 c.

- (5) Etter ny ankeforhandling avsa lagmannsretten dom 13. september 2013 som for straffekravet hadde slik domsslutning:

"1. A, f. 00.00.1986, dømmes for overtredelse av straffeloven § 229 tredje straffalternativ, jf. § 232, samt de forhold som er endelig avgjort ved Oslo tingretts dom 17. oktober 2012, sammenholdt med straffeloven § 62 første ledd, § 63 annet ledd og § 64 første ledd, til fengsel i 7 – sju – år og 9 – ni – måneder. Han tilkommer 525 dager i fradrag for utholdt varetektsfengsel. ..."

- (6) Lagmannsretten fant det ikke bevist at tiltaltes forsett omfattet dødsfølgen og nedsubsumerte forholdet i domsslutningen punkt 1 fra straffeloven § 233 til straffeloven § 229 tredje straffalternativ.

- (7) Påtalemyndigheten har anket til Høyesterett. Anken gjelder straffutmålingen.

- (8) *Jeg er kommet til at anken må tas til følge.*

- (9) Det dominerende forhold ved straffutmålingen er overtredelse av straffeloven § 229 tredje straffalternativ, jf. § 232. Lagmannsretten mente at dette forholdet isolert sett ville ha medført en straff av fengsel i syv år. Spørsmålet er om dette vil være for mild straff.

- (10) I tiltalebeslutningen er det straffbare forhold beskrevet slik:

"Om kvelden tirsdag 18. januar 2011, mellom ca. kl. 2145 og 2230, i en leilighet i ----gata i X, slo A flere ganger B i ansiktet slik at han falt overende. Deretter slo og/eller sparket og/eller trampet han B gjentatte ganger i hodet. B fikk omfattende hodeskader med knusning av kraniet, knusningsskader på hjernens underside og blødninger i hodet, og han døde etter en viss tid av hodeskadene."

- (11) Om sakens bakgrunn nevner jeg at A gjennom en mellommann hadde kjøpt narkotika av B. A og samboeren følte seg meget uvel etter inntak av stoffet og mente at det var dårlig. A oppsøkte derfor B i hans leilighet for å få omgjort handelen. Om det videre hendelsesforløpet heter det i lagmannsrettens dom:

"Lagmannsretten finner det således bevist utover enhver rimelig tvil at A først har slått B med knyttet neve i ansiktet flere ganger slik at B falt ned på gulvet. Mens B har ligget på gulvet, har A enten sparket B minst én gang eller slått han kraftig med knyttet neve minst to ganger på venstre side av hodet. B er ved dette påført de skadene som er beskrevet i den rettsmedisinske rapporten og som forårsaket døden.

Det kan ikke utelukkes at det forut for volden har vært en krangel mellom A og B. Voldsutøvelsen har således ikke vært fullstendig uprovosert. Den mest alvorlige volden, som har forårsaket døden, har imidlertid skjedd mens B befant seg på gulvet fullstendig hjelpeløs.

Lagmannsretten utelukker at B har gått til fysisk angrep mot A på noen måte som A har oppfattet som noen reell trussel mot seg. Selv om A kan ha vært noe preget av sitt amfetaminmisbruk på denne tiden, var han en ung mann, fysisk sterk og med erfaring fra boksetrening. B var sterkt fysisk svekket. Blant annet brukte han i perioder rullator."

- (12) B var altså sterkt fysisk svekket, og A har anvendt kraftig vold mens B lå på gulvet etter tidligere slag. Jeg er enig med lagmannsretten i at det her er tale om en alvorlig og

hensynsløs voldsutøvelse, og at det foreligger særdeles skjerpene omstendigheter slik at straffeloven § 232 får anvendelse.

- (13) Ved lov 25. juni 2010 nr. 46 ble maksimumsstraffen for legemsbeskadigelse som fører til død eller betydelig skade, hevet fra åtte til ti år. Formålet med lovendringen var å få en raskere heving av straffene for drap, annen grov vold og seksuallovbrudd, jf. Prop. 97 L (2009–2010) side 5 med henvisning til Høyesteretts storkammeravgjørelser i Rt. 2009 side 1412 og Rt. 2009 side 1423.
- (14) Spørsmålet om skjerpet straff for grov vold var ifølge forarbeidene særlig aktuelt for den uprovoserte volden som er utøvd i det offentlige rom, jf. Prop. 97 L (2009–2010) side 29. Det er imidlertid tale om en generell skjerping av straffnivået som også får betydning i tilfeller som dette.
- (15) I forarbeidene til lovendringen er det uttalt at "[d]et er vanskelig å danne seg et entydig bilde av straffnivået for overtredelse av § 229 tredje straffalternativ", og at "[d]ette henger sammen med at dette straffalternativet favner om svært mange grader av voldsutøvelse og skadefølger", jf. Prop. 97 L (2009–2010) side 35. Departementet redegjør for saksforholdet i nyere dommer av Høyesterett, og gir uttrykk for hva straffen i disse tilfeller burde bli etter lovendringen. De avgjørelsene departementet på denne måten har trukket frem, gir derfor en viss veiledning også for vår sak.
- (16) Rt. 2007 side 1465 gjaldt "to tilfeller av uprovosert, ekstremt brutal og uforståelig vold". Straffeloven § 232 ble gitt anvendelse. Begge ofrene ble varig skadet, og det ble beskrevet at gjerningsmennene var i godt humør og fornøyd med seg selv etter ugjerningene. Høyesterett kom til at straffen som et utgangspunkt burde ligge på cirka seks år for den som utøvet den groveste volden, og cirka fem og et halvt år for den andre. I proposisjonen er det på side 37 uttalt at straffen for et slikt forhold etter lovendringen bør være ubetinget fengsel i åtte år for den som utøvet den groveste volden og syv år for den andre som deltok i voldslovbruddet.
- (17) I Rt. 2009 side 1423 ble domfelte funnet skyldig i overtredelse av § 229 tredje straffalternativ, jf. § 232. Domfelte stakk impulsivt fornærmede i brystet med kniv, og fornærmede døde av forblødning etter kort tid. Høyesterett uttrykte "tvil om straffen burde vært satt noe høyere enn det lagmannsretten har gjort", men kom til at det måtte "være forsvarlig å forkaste anken", jf. avsnitt 20. Lagmannsrettens straff på fengsel i fire år og seks måneder ble således stående. I proposisjonen er det uttalt at straffen for en tilsvarende handling nå ikke bør være under fengsel i syv år.
- (18) Om straffutmålingen for voldslovovertredelsen uttaler lagmannsretten:
- "I denne saken er det tale om en alvorlig og hensynsløs voldsutøvelse. Det kan som påpekt ikke legges til grunn at voldsutøvelsen i utgangspunktet var fullstendig uprovosert. Den mest alvorlige volden, som har forårsaket døden, har imidlertid skjedd mens fornærmede befant seg på gulvet i hjelpeløs tilstand. Selv om lagmannsretten ikke har funnet bevist at det forelå drapsforsett, må handlingen sies å ligge nært opptil forsettlig drap."**
- (19) Jeg er – særlig hensett til dødsfølgen og handlingens brutalitet – kommet til at straffen for voldsutøvelsen bør skjerpes noe i forhold til det lagmannsretten har lagt til grunn. Etter mitt syn burde straffen for dette forholdet isolert sett være syv år og seks måneder.

- (20) A er også dømt for befatning med amfetamin, jf. tiltalen post II a og b. Om dette forholdet heter det i tingrettens dom:

"Retten legger til grunn til at tiltalte mandag 17. januar 2011 om kvelden ved ----gata -- i X ... kjøpt et kvantum på ca. 90 gram amfetamin.

Retten legger videre til grunn at tiltalte fredag 28. januar 2011 i garasje tilhørende hans bopel i ----gata -- i X oppbevarte 51 gram amfetamin, 10 gram pMMA og 27 gram hasjij."

- (21) Om straffutmålingen for post II uttaler lagmannsretten:

"Lagmannsretten legger til grunn at befatningen med amfetamin, tiltalen post II, isolert sett vil gi grunnlag for en straff på fengsel i noe under ett år. Normalstraffenivået for befatning med 100 gram amfetamin for en person som ikke har hatt en helt underordnet rolle, er rundt ett års fengsel, jf. Rt. 2009 side 1045 avsnitt 12. I dette tilfellet er kvantumet noe under 100 gram og styrkegraden er lav."

- (22) Jeg er enig med lagmannsretten i at straffen for dette forholdet isolert sett kan settes til fengsel på rundt ett år.

- (23) Om tiltalen post III og IV gjengir lagmannsretten følgende fra tingrettens dom:

"Retten ser videre alvorlig på det grove tyveriet som tiltalte domfelles for. Dette er begått etter at tiltalte hadde slått og sparket B til hjelpeløs tilstand. Selv om man ikke står overfor et ran idet tiltaltes hensikt med volden ikke var påfølgende borttagelse av gjenstander, bærer forholdet store likhetstrekk med dette, hvilket bør gjøre seg klart utslag i straffutmålingen.

Hva endelig angår ihendehavelsen av nunchakuen, ville dette forholdet isolert ha medført en bot ..."

- (24) Av tingrettens dom fremgår at "tiltalte fra Bs leilighet ... borttok blant annet ... flere fotoapparater, flere mobiltelefoner, lommebok, flere bankkort, medisiner, diverse nøkler, flere klokker og en pc-veske med innhold". Det dreier seg altså om et grovt tyveri av til dels betydelige verdier som er begått etter at fornærmede ble slått helseløs. Særlig fordi forholdet har klare likhetstrekk med ran, tillegger jeg det noe større vekt i den samlede straffutmålingen enn det som synes å fremkomme av lagmannsrettens dom.

- (25) Jeg er etter dette kommet til at straffen samlet bør settes til fengsel i åtte år og seks måneder.

- (26) Jeg stemmer for denne

DOM :

I lagmannsrettens dom – domsslutningen punkt 1 – gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 8 – åtte – år og 6 – seks – måneder.

- (27) Kst. dommer **Sæbø**: Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.

- (28) Dommer **Kallerud:** Likeså.
- (29) Dommer **Stabel:** Likeså.
- (30) Dommer **Tjomsland:** Likeså.
- (31) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

I lagmannsrettens dom – domsslutningen punkt 1 – gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 8 – åtte – år og 6 – seks – måneder.

Riktig utskrift bekreftes: